

MEZI PRAHOU A VÍDNÍ

**Česká a vídeňská
literární moderna
na konci 19. století**

Lucie Kostrbová

Academia
Praha 2011

Kniha byla vydána s podporou Akademie věd ČR

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Recenzovali:

doc. Mgr. Libuše Heczková, Ph.D.

doc. PhDr. Daniel Vojtěch, Ph.D.

Text knihy vznikl v rámci výzkumného záměru Masarykova ústavu a Archivu AV ČR, v. v. i., Hledání identity: myšlenkové a politické koncepce moderní české společnosti 1848–1948 (AVOZ70900502), kniha byla dokončena díky podpoře GA ČR 405/08/0087 a vydána za podpory Ediční komise AV ČR.

© Lucie Kostrbová, 2011

ISBN 978-80-200-1966-0

OBSAH

Úvodem ...7

1. HERMANN BAHR – kritik moderny, organizátor, prostředník

I. Mezi Berlínem, Paříží a Vídní ...31

II. Naturalismus a Nervenkunst – Bahr a Zola ...50

III. Romantismus nervů a dekadence – Bahr a Huysmans ...66

    Dekadentní reprezentace ženství ...66

    Terorismus stylu ...82

IV. „Dekoratívni hudba v naturalistických tónech“ – Bahrova „překonávání“ ...90

V. Proměny „proteovské“ umělecké kritiky – figura Narcise ...99

VI. Rakousko jako model Evropy a obdoba Paříže – ideál „dobrého evropanství“ ...107

VII. „Objevovat provincie“ – regionálním uměním proti kulturnímu centralismu velkoměst ...118

VIII. Hermann Bahr – „přítel Čechů“ ...132

2. JOSEF SVATOPLUK MACHAR a Vídeň

    Prolog: *Confiteor* ...143

    „Ne, nikdy, nikdy ne!“ – odmítnutí, sebevyloučení, subjektivizace ...144

    Ironie a realismus ...152

I. Z Prahy do Vídně ...168

II. Dvě autobiografie ...174

III. Třetí kniha lyriky – „přítav lásky“ ...180

IV. Jaroslav Vrchlický – „přítel nejdražší“ ...186

V. Albertova edice *Poesie aus Böhmen* – „Sympatická vidina národa“ ...191

První vídeňští známi ...191

Národní divadlo ve Vídni ...207

Ideál umění národního i světového ...211

Německé interpretace Vrchlického jako „českého Goetha“ ...217

- Machar a *Poesie aus Böhmen* ...229
Moderní poezie versus Albertova *Neueste Poesie* ...234
Eduard Albert a T. G. Masaryk ...246
VI. Proměny autostylizace, literární reprezentace Vídně –
vedeta na Dunaji a Dalila ...256
VII. Velkoměsto v tvorbě vídeňské literární moderny ...278
VIII. České diskuse nad politickou poezií J. S. Machara ...286
IX. Machar a vídeňští Češi ...299
    Problém asimilace, zobrazení Vídně jako asimilačního
    organismu ...299
    Machar a českovídeňské spolky ...315
    „Muž s vůlí titána“ – Machar a mladí českovídeňští
    autoři ...322

3. Vídeňský týdeník *Die Zeit* a česká literární moderna

- I. Macharovy první kontakty s Masarykem a Bahrem ...335
II. *Die Zeit* – revue dobrých Evropanů ...346
III. Přípravy české účasti v *Die Zeit* – problém překladu ...352
IV. Aliance Masaryk – Machar – Krejčí a vstup české moderní
    kritiky do *Die Zeit* ...358
V. Literární revoluce ...369
VI. Magdalena a Moderna ...376
VII. Moderna a politika ...387
VIII. Kontinuita spolupráce s *Die Zeit* a rozpad aliance ...399
IX. Adolf Donath a Vítězslav Stein – redaktoři *Die Zeit* pro
    českou literaturu ...405
X. Česká a vídeňská literární moderna – odlišení, zprostředko-
    vání ...408

Závěrem ...428

Summary ...434

Seznam pramenů a literatury ...440

Ediční poznámka

Jmenný rejstřík